

Botvidsbygdens Släktforskarförening

BSF-nytt 2, 2025

Den 19 mars var det årsmöte i föreningen och 35 medlemmar var där. Ulla Comerus valdes till ordförande för mötet och lotsade oss vant genom föredragningslistan.

Valen som gjordes var: ordförande på 1 år: Carin Johansson. Omval på Charlotta Eskilson och Sara Lager. Kjell Hanses valdes till ordinarie ledamot i styrelsen och vi fick två nya suppleanter: Marie Brandt och Nils Karlsson, som hälsades hjärtligt välkomna. Medlemmar i styrelsen med 1 år kvar på sitt mandat är: Mats Johansson, Inger Feldhofer och Monica Andersson.

Till revisorer valdes Ann Johansson och Kicki Frisk.

Valberedningen består av Lisbeth Sagen och Gudrun Carlsson.

Rolf Werner avgick ur valberedningen och avtackades med blommor.

Anita Karlsson, som har funnits med i föreningen och styrelsen i nästan 40 år, hade avböjt omval och tackades av med blommor och en avskedsgåva.

Hon utsågs också till hedersmedlem.

Efter årsmötet tog **Mats Johansson vid och berättade om sjömanshus** och hur man hittar sin sjöman i deras arkiv.

Han tipsade först om Sjöhistoriska Muséet som har mycket information om sjömän och sjömanshus. Det här gällde den civila sjöfarten, dvs handelsflottan. Sjömännen kallades också kofferdister som beteckning för att de tillhörde handelsflottan.

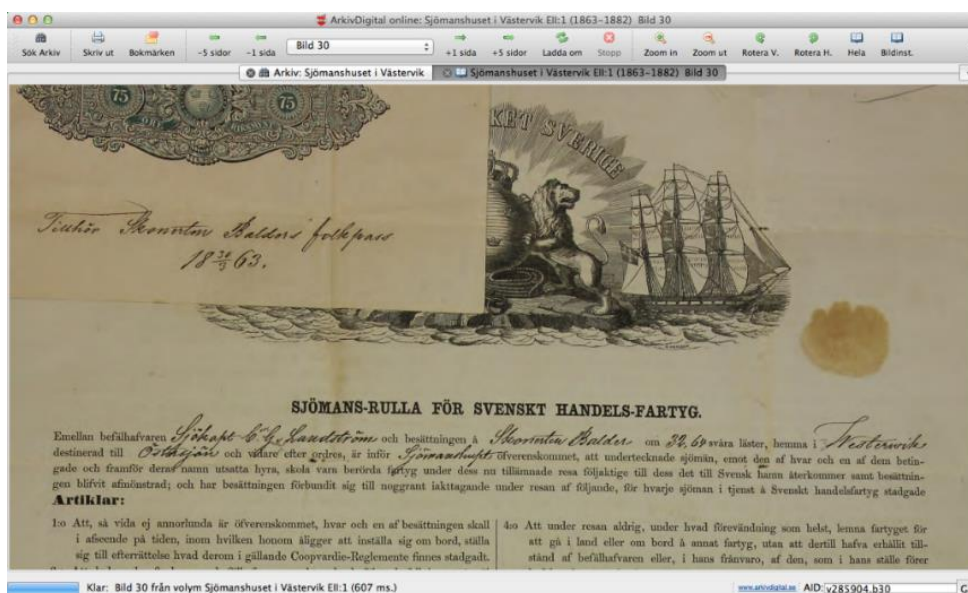
Sjömännen finns förtecknade i SJÖMANSHUS. I Sverige fanns 49 stycken och 10 av dem finns skannade på Arkiv Digital. De finns även i NADEN, den nationella arkivdatabasen, men hos Riksarkivet finns de bara i läsesal. Mats visade hur man kan finna det man vill se i Arkiv Digital på ett ”enkelt” sätt genom att utnyttja både Arkiv Digital och Digitala Forskarsalen tillsammans.

Sjömannen fick vid första inskrivningen ett inskrivningsnummer, som bestod av ett nummer plus inskrivningsåret, som han behöll hela sin aktiva tid.

Sjömanshus BSF
2025-03-19.pdf

Bildspelet kom på mailen den 27 mars.

Läsecirkel

Vi tycker att det skulle vara roligt och lärorikt med en cirkel i all enkelhet där vi träffas och tillsammans tyder svåra texter. Kanske att man inte behöver komma varje gång, men att man i alla fall är en så pass regelbunden deltagare att vi kan hålla ihop gruppen.

Vi träffas en eftermiddag i veckan och tar tag i en ”svår” text. Vi utnyttjar allas erfarenheter av att läsa den gamla handstilen och blir förhoppningsvis både skickligare och klokare efter hand som cirkeln fortsätter. Det skulle vara roligt om vi kunde komma igång under våren för att sedan fortsätta i höst och kanske hur länge som helst som det finns ”svåra” texter.

Anmäl intresse till cirkel@botvid.org

Onsdagen den 19 februari hade vi besök av professor Johanna Sköld från Linköpings Universitet. Hon berättade om "Att föda obemärkt".

1938 fick Sverige sin första abortlag. Men det var komplicerat att ansöka om abort och flera läkarintyg krävdes. De flesta var fortfarande tvungna att välja osäkra och olagliga vägar. 1938 var abort fortfarande olagligt och straffbart, med tre undantag: -Medicinska skäl, till exempel om den gravida var sjuk och graviditeten innebar allvarliga risker. - Humanitära skäl, till exempel efter en våldtäkt. -Rashygieniska skäl, utifrån dåtidens idé om att det var viktigt att förbättra befolkningens "genetiska kvalitet". Detta skäl kunde användas om den gravida eller hennes partner bar på en allvarlig sjukdom eller ansågs vara psykiskt sjuk. Ofta medförde ingreppet också en tvångssterilisering.

I och med att abort var både olagligt och olagliga aborter mycket riskfyllda var de kvinnor som blev gravida utan att vara gifta mycket utsatta.

Gustav III hade genom sitt Barnamordsplakat, som infördes under riksdagen 1778 – 1779, gjort det lättare för ogifta kvinnor att föda sitt barn. Det tillät mödrar att föda sitt barn anonymt. Barnmorskan förbjöds att efterfråga barnafaderns namn, vilket de tidigare varit skyldiga att göra.

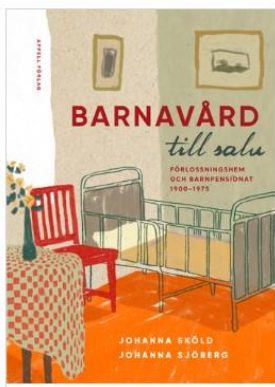
Barnamordsplakatet innebar också att domar om "lägersmål", som det hette att ha sex före äktenskapet, inte skulle läsas upp i kyrkan.

Barn kunde lämnas in på barnhus (mot en avgift) och modern förblev anonym. Barnen kunde också ammas in, dvs att modern stannade på barnhuset 8 månader och ammade sitt barn plus ett till.

Plakatet ersattes år 1917 med Lag om barn utom äktenskap. Enligt den kunde barn inte födas anonymt. Däremot stärktes kraven på fäderna genom att barnavårdsmän tillsattes vars uppgift bland annat bestod i att kräva fäderna på underhåll för sina barn.

Privata förlossningskliniker växte upp i Sverige. Det var många gånger barnmorskor som tog emot den blivande modern i sitt hem och lät henne bo där fram till födseln. Barnmorskan kunde också hjälpa till med fosterhemsplacering. Man kunde läsa annonser i tidningarna där olika privatpersoner och förlossningshem annonserade. Det kostade också pengar för den gravida kvinnan att komma till dessa ställen, men ibland kunde hon få "betala av" förlossningen med att arbeta.

Fria aborter infördes i Sverige 1975.

Här finns hennes bok att ladda ner som pdf:

<https://kriterium.se/site/books/m/10.60156/kriterium.60/>

Boken finns naturligtvis även i vårt bibliotek

Johanna Sköld avslutade med att tipsa om nedanstående bok som utkommer snart:

Ny bok ska skildra 400 år av Stiftelsen Allmänna Barnhusets historia

I april släpps boken För barnens bästa eller samhällets nytta – Stiftelsen Allmänna Barnhusets historia, som ger en unik inblick i verksamhetens 400-åriga resa – från de första stegen år 1624 som ledde till grundandet år 1633, till dagens verksamhet.

Boken låter oss följa barnhusets historia från starten på 1600-talet, då syftet var att få bort tiggande barn från Stockholms gator och sätta dem i arbete, genom 1700-talets nya idéer om att placera barn i fosterhem, till hur verksamheten ser ut idag. Genom hela boken ges en bild av hur Stiftelsen Allmänna Barnhuset utvecklats i takt med samhällets förändringar, och hur det i 400 år har varit en central aktör för utsatta barn som inte kunnat tas om hand av sina föräldrar.

Text och foto: Monica Andersson

Nya medlemmar:

Anita Hansson	Tumba
Ewa Karlberg	Tumba
Karin Glaving	Älvsjö

Vi hälsar er välkomna till vår förening och hoppas att ni ska trivas hos oss.

Glöm inte nästa medlemsmöte: **Onsdagen den 23 april kl 19.00**

”Likpredikningar berättar kvinnors historia”

Susanne Tienken är universitetslektor och docent vid Stockholms universitet. Hon driver just nu ett projekt för att digitalisera likpredikningar. Många av dem finns på Skoklosters Slott men också på Svensk Museitjänst här i Tumba.

Likpredikningar är en levnadsteckning av en persons liv, i något längre format än dagens dödsrunor som vi kan läsa i tidningarna.

Likpredikningarna är versioner av vad prästen sade på begravningen och hade sin storhetstid på 1600-1700-talet. Många familjer lät trycka dessa tal och de innehåller mycket intressant information om den döda personen. Likpredikningar finns över både män och kvinnor.

Föredraget börjar kl 19.00. Fika från kl 18.30.

Pris 20 kr för medlem. Icke medlem 40 kr.

Plats: Seniorhuset

OBS! OBS! OBS!

Efter föredraget kommer Susanne Tienken att berätta om sitt arbete med att digitalisera likpredikningarna. De trycktes i frakturstil och håller på att läsas in med hjälp av AI. Dock kan AI inte tyda allt och människor behövs för korrekturläsning så att allt har blivit rätt. Vi har fått frågan om vi i föreningen är intresserade av att delta i detta arbete. Hon kommer gärna ut till oss och visar hur vi i så fall ska arbeta och så kan vi använda datasalen, eller om man rent av kan sitta hemma; det får vi veta den 23 april. Visst låter det spännande? Stanna gärna kvar en stund och hör henne berätta om projektet.

Vårterminen avslutas sedan den 14 maj med besöket på Krigsarkivet i Arninge:

Onsdagen den 14 maj kl 13.00

Besök på Krigsarkivet i Arninge. Adress: Mätslingan 17, Täby.

Vi beslöt att göra studiebesöket på dagtid då man inte kan ta emot besök på kvällstid. Vi får se vad Krigsarkivet kan erbjuda i form av kartor, material om soldater och historia i övrigt. Visningen tar cirka en timme och sedan finns det möjlighet att forska på egen hand. Om man vill göra det, är det bra om man kan beställa fram volymer till läsesalen i förväg via NAD, så att de redan är framplockade. Annars kan det ta lång tid att få fram om alla ska beställa samtidigt.

Vi kan inte vara fler än 20 personer om alla ska kunna se och höra ordentligt.

Samling utanför entrén kl 12.50.

Anmälan om deltagande senast den 9 maj till inger@feldhofer.se

Vi önskar alla våra medlemmar
och läsare en riktigt

GLAD PÅSK

